

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESBÉ CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Köziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1879. június 18.

(?) Az ülésszak berekesztésével mely esend költözött a Sándor-utcai házba s a törvényhozók szétszereglének csöndes otthonukba, küldöik körébe.

A mily meddő vala törvényhozásunk működése az első ülésszak kezdetén s tulajdonképp nagyobb részében, ép oly lázas tevékenységnek s valóban sikeres és áldásos működésnek lehetünk tanui a legutóbbi hónapok alatt — a midőn a komoly munka s a nép valódi jólétére közvetlenül tapasztalhatólag hatást gyakorló törvények letárgyalásainak idején bezeg nem hallánk annyi ellenzéki szónoklatot és fényes dietiot, mint a midőn a magyar parlamentben kellett Európa és Ázsia sorsát elintézni.

Minden nemzet törvényhozójának megvan a maga signatúrája s ha ki a népeket alaposan akarja tanulmányozni, el nem melőzheti az egyik igen nevezetes ismereti forrást: a törvényhozó testületek figyelemmel kísérését.

Nekünk magyaroknak az utóbbi évek folyamán, bőven elég alkalmunk volt e tanulmány folytatására s innen, a törvényhozői működés szemléléséből is, kivonhattuk azt a következtetést, hogy a magyar, a rendkívüli erőfeszítésre kihívó esetek kivételével, inkább a szó, mint a tett embere; szereti az elvek fölött folytatott vitákat, egész a szenvedélyességig, de ez elveknek a gyakorlati életre való alkalmazásánál már az ázsiai tunyaság bizonyos mértéke fogja el s nagy urí non chalance-szal szereti a munkát azokra bízni, a kiknek kenyérök.

Ehez képest, bármily tulhajtott mértékben forrik is vérünkben az oppositio hajlama — s a mit történelmi múltunk utóbbi háromszáz éve még fokozott is bennünk — azért nálunk mégis sokkal nagyobb mértékben van minden a kormányra bízva, mint a többi parlamentarizmus államokban. Mindent a kormánytól várunk (hiszen azért fizetjük! . . .); mindenért a kormányt hibáztatjuk s magunk, a munka nyelét meg nem fogva, csak az utólagos bírálgatás, fáradtságát vagyunk hajlandók magunkra venni.

Innen következik aztán, hogy ülésszakaink jó része az előleges formalitásokkal, általános elméleti vitákkal és a párt-alakulások

miseriáival telik el, míg a derekas munka, ott is az oroszlányrészt a kormányra bízva, az idő legvégére szorul, a mikor a gyertya körünkre égve, bizony az elharmarkodás veszélye is fönforgat.

Nincs miért e tényből tökélet faragnunk kormányunk dícséretére. Az öntudatos kormány épen a meglevő tényezőkhöz alkalmazza eljárását, s hogy e tekintetben a mi kormányunk teljesen ismeri a helyzetet: eléggé tanúsítja a meritis törvények ama jó hozsuzu sorozata, melyeket ily viszonyok közt is megalkottatni birt törvényhozásunkkal.

A törvényhozás tagjainak nem nagy mérvű fáradozása, azonban, a közügyekben — tisztelet a kivételeknek — még továbbra is terjed, mert, míg korábban alkotmányos kötelességnek ismerték a deputatusok a küldöiknek való beszámolást: mostanában semmi legkisebb nyomát sem látjuk az ilyes szorgalmaskodásnak. Képviselőink, quasi rebene gesta, oszolnak szét a tulajdonképp legnagyobb részt a kormány tevékenysége által megoldásra jutott ügyek tárgyalásának házából s ki fürdőre, ki jószágára, ki máshová húselni vonul — mintha egyáltalán soha semmi köze nem lett volna választókhöz.

A parlamenti kormány-formával bíró államokban amugy is függő kérdés, ha az egyszerű megvárt képviselői mandátum róve a választottira, a választók nézetét és akaratát illetőleg, a morális kötelezettséget tulajdonképp valamely más obligatitot is? De az talán általános elfogadható tételként tekinthető, hogy legalább a morális összekötetés mindvégig fontartandó és ha nincs is többé a választóknak az utasítás-adáshoz és visszahíváshoz joguk, legalább nyilváníthatnak bizalmat, avagy bizalmatlanságot küldöttjük tanúsított eljárása iránt — ennek politikai érdekeltől függően aztán, hogy minő súlyt és jelentőséget tulajdonítson e nyilatkozatnak?

De miként történjék e kapcsolat fontartása, ha a választottiak egyáltalán semmit sem látszanak még csak tudni is választóikról, még egy ily fontos időpontban is, minő egy ülésszak bezárul? Emlékezhettünk, hogy annak idején meglehetősen nagy urak voltunk, mi választók is, a kiknek szintén volt egy kis szerepünk a választás actualisánál. Most, ugy látszik, kiheppentünk az ura-

ságból s nem tartatik szükségesnek a reánk való reflectálás.

Ismét és ismét fölmerül a pausz, hogy a nemzetből mind jobban kihálóznak indult a politikai érzék s a közügyek iránt való érdeklődés. A tényt magát is tagadjuk csak egy elfogulatlan pillantást kell közéletünk annyi különféle körére vetnünk, hogy az elkenekzőről meggyőződünk. De, ha mindjárt valóságként elfogadjuk is ez állítást: vajjon nem jó részük volna-e ebben tisztelt honatyáinknak is, kik — ha tán buzgón részt vesznek is (a mi nem épen kétségesen kívüli dolog) a törvényhozás miveleiben, legalább a mi illeti a választók körében való megjelenést, fölvilágosítást s a közügyek iránti általános érdeklődés ily módon való fölkelését: valami nagyon bizony nem igen erőltetik magukat meg.

Nemesak Angliában folyton, hanem egykor minálunk is másként volt ez s az hiszszük: jövőre is másként lehetne, ha t. i. vacatiozót t. cz. képviselőink is így akarják.

Kíváncsiak vagyunk ez iránti nézetekre.

Közgazdászati bajaink.

II.

Nagy-E nyed, június hó.

Közgazdászunk jelenlegi — gabona-termelési — irányának, az állat-, nevezetesen pedig a szarvasmarha-tenyésztésre, leendő terelése érdekében, mint már ezen lap 132 számában jeleztem, a tenyésztő által, a szarvasmarha tenyésztésre befektetendő tőke biztosítása tekintetéből, az 1874-ik évi XX-ik törv. cz. és szabályrendeletének revisiója, s ezeknek újabb, gyakorlati alapokra fektetett átalakítása, azért szükséges, mert; ez jelenlegi alakjában — egész terjedelmében foganatosítható nem lévén; még a jelenlegi szarvasmarha tenyésztésünkbe elhelyezett tőkénknek sem nyújt biztosítékot.

Lássuk ezen első tekintetre merésznék tett szö állításom, a valósággal mennyiben meggyező? — foglalkozzunk egy keveset a törvényvel és szabályrendeletével, — s lássuk először is, hogy annak az állam által foganatosítani kellett része a valóságban miként foganatosították — illetve; foganatosítása miként mulasztatik el?

1-ször. Az idézet törvény 9-dik szakasza „oly országok iránt, melyekben a keleti marhavész ellen, ezen törvény alapelveivel egyező rend-

tán, ki tudja: mikor beszélhetünk még együtt ily bizalmasan!) megvallom önnek: hogy én már szerettem egyszer életemben. Igen, Gabriella, szettetem . . . az ön édes anyját. Én gyógyítottam őt — s ő beteges tett engem; őt meggyógyította a halál . . . engem az élet nem birt meggyógyítani . . . De aztán láttam őt évről-évre csodás gyorsasággal fejlődni. Láttam: a gyermekből mint lesz virágzó hajadon, mint alakul anyjának élő képnévé. Ezek a férfiak, a szemek, az ajkak, az arcvonások — mind, mind az ő véi. Lassanként csodás változást kezdtem észlelni lelkemben. Ugy jött nekem: mintha szerelmemet, mint anyja iránt éreztem, mintegy örökségként önre ruháztam volna át s azzal ámitám magam: hogy leánya képében még mindig az anyát, a légi, az első eszményt szerettem. Szívemben ismét föllobbant a boldogság utáni vágy: s ez önzés volt vele szemben. De most megbüntetem magam. Elszakadok mindattól, a mi kedves előttem: házamtól, öntől, rokonsáimtól, barátaimtól. Be fogom kalandozni a távol világáriszkeket; föl fogom keresni az emberiség pusztító ostarait, melyek még rémes talányokat képeznek a tudomány előtt: a rettenetes kórokot, ragályokat, a maguk fézkeikben. Igyekezni fogok undok lényükbe behatolni s talizmánt nyerni ádáz hatalmuk ellen. S mondja meg, Gabriella: — folytatá emelt hangon s kitörő lelkesedéssel — monija meg: nem dicso hivatás-e ez? Mondja meg: nem magasabb eszmé-e egy férfi-lelke nézve: jót tenni, használni az emberiségnek, mint önző aggodalmaskodással egyéni boldogságunkat keresgélni s ha talán föllelni váltók: elpusztulni az örömek karjai közt, megelégedve hivatásunkról? Mondja meg: van-e okom igénybe venni azt a gyöngéd részvétet, mely szeméből felém sugárzik, de a mely azért halálával tölti el lelkemet . . . Oh, Gabriella! bizonyára egy hatalmasabb intéző erő tartja kezében sorsunk fonálait! Ne vádolja magát, a miért engem vissza kellett utasítania, a mint én is zugolódás nélkül nyugszom meg végzetemben s megyek előre nehéz, de szép ösvényemen. Tekintsen engem ezúttal is atyjának, mint eddig tévé;

szabályok nem állanak fenn, vagy azok kellő pontossággal nem foganatosítottak, állandó fegyveres határőrizetet” rendel.

Hogy Moldova és Oláhország, újabb elnevezés szerint Románia, csakugyan ilyen ország, az nem kétség tárgya; — arról meggyőződhetett a magas kormány az általa 1878. őszén kiküldött biztos, miniszteri oszt. tanácsos Liphay István azon jelentéséből, mely szerint az ott, nagymérvben és terjedésben fellépett, keleti marhavészben, az isten szabad ege alatt, megbetegült és elhullott szarvasmarhák hullái, bőrtüktől megfosztva, elhantolatlanul heverték elszóva, a legelőkön. — Hogy ez okból, a törvény és szabályrendelete dacára a legtöbb marhavészt innen kapjuk, már rég nem vita tárgya többé; de a törvényben foglalt, állandó fegyveres határ őrizet” a törvény szellemének megfelelő módon, még a mai napig sincs foganatosítva!

A törvény 14-ik szakasza „a határszélektől öt mértföldre beeső községek szarvasmarha állományára vonatkozólag, állandó marha kataszter felvételét, az abban förtendő változások pontos nyilvántartását; — a 15-ik szakasz pedig, a felvett marha kataszter pontos vezetőségnek ellenőrzése s ezzel kapcsolatosan — az illető tenyésztők nehéz feladatát teljesítésében való utmutatás és segély nyújtás, továbbá a vesztéglés felügyelőinek kiegészítése tekintetéből „szükséges számuállatorvosok felállítását” rendeli.

Miként van ezen két szakasz, bizonyára helyes, intézkedése tényleg foganatosítva?

A marha kataszter felvételéhez szükséges nyomtatványok, az illető községek által beszerzettettek; s azok, az illető községek körjegyzői által — ha emlékem nem csal — már 1876. októberében, megküldötték; s a törvény értelmében pontos nyilvántartásuk, egy a kiküldött kormánybiztos, mint az érdekelt törvényhatóságok alispánjai által, elrendeltetett. — De hogy miként vezethetnek, az mindnyájunk előtt tisztán állhat, ha tekintetbe vesszük, hogy épen azon községek lakosai, melyek határszélhez oly közel fekszenek, — aránylag a legkevesebb szellemi képzettségnek; s hogy sok helyen az egyedüli irni tudó, a papot s ha van — a tanítóit kivéve, csak a körjegyző; ha tekintetbe vesszük továbbá hogy a körjegyzők, a községek önkormányzati ügyein kívül mennyi mindenféle állami, közigazgatási, katonai, igazságügyi árval és pénzügyi teendők foganatosításával tulhalmoznak, — bizonyára felfoghatjuk, hogy ezen, különös figyelmet kívánó, aprólékos tárgyalású ügy nyilvántartása szándékon kívül minő pontossággal vezethető.

atyjának, ki a távolból is gondolkodni fog önről — s ezt meg kell önnek engednie, — mert hisz senkinek sincs erre oly szent joga mint nekem. . . .

Elhallgatott.

Én némán csodálkozó szemekkel tekintettem rá mintha valami földöntúli lényt látnék magam előtt. S az is volt ő valóban e perczben. Nemes homlokán, szép barna szemében magasra elhatározás és lelkesültség fénye csillogott, magával ragadva engem is, bár, mikor fejét büszkén fel emel, önkénytelenül éreztem, hogy az enyémet meg kell hajtani előtte. Az apostolt, az emberiség fölöttöny nemtörő szemlétem benne s szemem akaratlanul a fénykört keresték feje körül, a fénykört, melyet a legtisztább, minden földi salaktól ment értelem: az összes emberiség iránt érzett lángoló szeretet képes varázsolni a férfi homlokára fölé . . . Oly látványnak voltam tanúja e néhány percz alatt, mivel nem minden nő dicsékedhetik; annak a látványnak: mily szédítő magasságba képes emelkedni egy valódi férfiu szelleme!

Végkép meg volt törve az a kínos feszültség, melyet néhány óra óta érezni kezdtem iránta. A leány és kőrje eltűntek, mint az ábránd köd-alakjai. Gyermek voltam ismét s ő ujra atyám lett nekem s mikor mindnyájunktól elbucszott — általam Richárdnak is megismerve rokoni szeretetét s szerencsekívánatát — épp oly elfogulatlanul s gyermeki odaadással tudtam megölelni őt, mint azelőtt bármikor.

Azúttal elmozdított.

Nem csupán testileg — egyszersmind szelleme is oly magasba röpött föl előttem, hogy attól kezdve nem tudtam volna másként gondolni rá, mint valami mythoszi alakra s csaknem kép-telnek tetszett előttem az eszmé: hogy az a mythoszi alak, ez a magasra, tisztá szellem, egykor egész hozzámig akarta lálni magát, vagy engem skart fölemelni magához.

VII.

Pártfogom távozása nem szomorított el annyira, mint gondolni lehetne.

Hirdetési díjak

Határozott hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben Hasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger, A. V. hirdetések felvételi irod Budapestben Szervitátor 5. sz.

Nyititéri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

De az állami állatorvosi intézmény, mint a mely épen hiányosan vezetett katasztert ellenőrizni, azt időről időre és gyakran az illető községekben megjelenő, kiigazítani, s a vesztéglési felügyeletet kiegészíteni — illetőleg annak pontos foganatosítását — mintegy ellenőrizni, van hivatva; a magas kormány még mind nem állította fel, sőt mintegy nemrég megjelent körirtevényt következtetni engedi, azt felállítani szándékában sincs.

Ha az állam a törvény és szabályrendeletek ötét illető legfontosabb részét így foganatosítja — és pedig valószínűleg azért, mert a behozatból származó, s a törvény által biztosított nem csekély jövedelem — pl. a marhalevelek — a törvény pontos foganatosítására szükséges kiadásokat fedezni képtelenek, — mit várunk a szegény községektől?

2-szor. Vizsgáljuk továbbá és lássuk, hogy a törvénynek a községekre vonatkozó része, miként foganatosítottatik?

Itt is, mint fentebb, mellőzöm a törvény intézvényeiben foglalt nehézségeket: s csak az egyes, kirívóbb, tételekre szorítokom — felemlitem a törvény és szabályrendeletének 31 és 32-ik szakaszait.

(Folytatása köv.)

BELFÖLD.

(Köszönetnyilvánítás).

M. Ludas, 1879. jún. 15.

Engedje meg igen tisztelet szerkesztő ur, hogy iskolai életünknek egy nem mindennapi mozzanatáról tehessek említést becses lapja hasábjain.

E mozzanat egy egyszerű, de tapasztalatokban annál gazdagabb kirándulás volt, melyet főbb 14-én tettünk meg a marosújvári államkincstári sóbányákhoz. Nem célozm leírni a kirándulásunk élményeit, a 24 személyből álló kis karaván vig kedélyét, majd a föld alatt feltárt látvány által nyújtott bámulatát tanítványainknak; valamint feleslegesnek tartom kartársaim és a tanúgy barátok előtt hosszasan indokolnom az ilyenmő kirándulások megbecsülhetetlen hasznát, csak egyenesen egy kedves kötelesség teljesítésére szorítokom.

E kötelesség: köszönetnyilvánítás azon szíves fogadtatásért, a melyben nagyságos Juchó Ferencz bányaanyag ur a tanítóit kart s ennek növényeiket részeltette; továbbá azon szíves jó in-

Nem mondogtam magam: nem csak az a férfias önértet, az a magával ragadó lelkesültség, melylyel az orvos kitűzött célja fel indult, okozta ezt. Megnyugvásomat bizonyára legnagyobb mértékben a szerelmemben érzett boldogság eszközölte, a boldogság, mely nem engedő, hogy lelkemben bármiféle bánat erőt vehessen. Hogyan tudhattam volna egész lélekkel szomorkodni védnököm távozása fölött: mikor egész lelkemet a Richárd iránt érzett szerelmem s a rá való emlékezés töltötte meg?

Hálátlanság volt, jól tudom — s vádoltam is miatta önmagam.

Valóban, ha van valami kárthatatni való az igen nagy szerelemben, úgy az nem más: mint hogy (a miképen a gyújtó-üveg a nap sugarait) annyira egyetlen pontra irányozza a szív egész tűzét, hogy egyéb tárgyakra a fénynek és melegnek csak bizonyos töredéke eshetik.

Igy voltam én Richárdal. Egyszerre oly korlátlan urrá lett lelkemben, hogy lefoglalta magának összes legforróbb érzelmeit. Richárd egymagára: egész világ volt rá nézve; az egész világ, Richárd nélkül: pusztá, kietlen sivatag.

De csodálatos: végtelen szerelmem s távozása első pillanatában érzett égető fájdalom dacára, lassanként némi megnyugvást találtam a Richárd távolléte fölött is, sőt kezdtem azt a gondviselés bölcs rendelkezésének tartani.

Rám nézve a boldogság oly szokatlan valami volt: hogy első percei már majdnem megsemmisüléssel fenyegették lényemet. Ha közelleté csak kevésse tovább tart: talán épp úgy lerokadok a boldogság sulya alatt, mint a hogy az embert megölné a tisztá éleny belehelése. De a sors hamar elvette ajkaimtól a gyönyör serlegét, hogy hálát ne igyam abból s legyen időm lassanként hozzá szokni az eszméhez: hogy én egy szerető és szeretett, mosolygó boldog lényecske vagyok.

(Folytatása köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

EGY FIATAL ASSZONY

EMLEKIRATOK.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

VI.

(Folytatás.)

Idgerszerű, a gondolat miatt, hogy a kire én győnge éveimtől kezdve, bizonyos gyermeki szeretettel s a tisztelet és hála érzelmeivel tekintek mindig, annak eszméiben én, talán már régóta, egy szerepelek, mint leendő neje, mint nő, kitől a férfi nem gyermeki ragaszkodást, hanem sorvárgó szerelmet kér és vár; fájdalom, hogy őt, a kinek ez életben legtöbbet köszönhetek, ki megleget szeretetével hosszú éveken át egyedül mentette meg lelkemet a teljes megfagyástól, hogy, mondom, éppen őt kell megfosztanom egy reményétől, melyet tán előszeretettel ápoltt szívem rejtekében s melyhez még abban a perczben is tán forróan ragaszkodott, mikor már rá nézve örökre meg volt hiúsulva.

Nevelő-anyám hihetleg leolvasta arcomról kínos meglepetésemet, mert jószívűleg e szavakat intézte hozzám:

— Felfogom helyzetet zavarát, édes leányom s azért, egy gondolom, helyesen cselekszem, ha Volgyit pár sorban rögtön tudósítom a történetek fölől; ez mindkettőtököt sok kellemetlenségtől fog megmenteni.

Hálával csókoltam meg nevelő anyám kezét s ő rögtön hozzá is fogott a levélíráshoz, időn-

kint hangos botlástankodásban törve ki a ténál ellen, mely botlányos színtelen, a papír ellen, mely félreismerhetlen itatós hajlamokat áru el s a toll ellen, mely ugy karmol, mint valami vadmacska.

Végre azonban, a kedvezőtlen körülmények dacára is, csak elkészült a levél s gondoskodva lón rögtön kézbesítéséről.

Annál inkább bámultam t hát, midőn délután a kitűzött időben, Volgyi orvos ur pontosan megjelent.

Pedig a levelet okvetlenül meg kellett kapnia. Arca buskomoly volt, de szemében valami csöndes megadás, lemondás tükröződött, mi komolyságát kellemesen mérsékel s még rokonszenvesebb tette, különben is rokonszenves alakját.

— Ne jöjjen zavarba, kedves Gabriella, — szólt, mintán helyet foglaltunk — ittletem miatt. Csak őszinte szerencsekívánatomat tolmácsolni s egyszerűsámmal becsut venni jöttem.

— Hogyan, — kiálték fel őszinte ijedelemmel — ön is el akar hagyni minket?

— Igen, Gabriella. Kettős czél állott előtt, melyek közül az első nem teljesülhetett, hadd teljesüljön hát a másik. — Egy tudományos expedícióhoz csatlakozom, mely hihetleg néhány évig távol fog tartani házamtól és önökötől.

Szemeim könnyekbe lábadtak.

— Meg tud-e bocsátani nekem valaha? — csak ennyit tudtam szólni.

— Mit bocsássak meg, kedves Gabriella? — kérde, szeliden megszorítva kezemet — azt bocsássam-e meg: hogy végre boldognak érzi magát? Ki érdemli azt meg inkább, önöl? Hiszen én is csak boldogítani vágytam volna, igaz: egyszersmind magamat is — s ez önző gondolat volt: és az önzés, ha nem épen nemtelen is, mindig méltó egy kis bünhődésre.

— Valót beszélek, kedves Gabriella, — folytatá, látva: hogy esdőlleg tekintek rá — teljesen valót beszélek: én önző s egyszersmind hülen voltam. — Megvallom önnek, Gabriella, (hiszen most már meg fogja érteni ezt s az-

dulatért, melyszerint nem csak hogy a bányát minden díj nélkül engedte megneztünk, de sőt ugyan csak a bányatelep közelében fekvő gáz- és meleg-fürdőt is, a gyermekek részére, mérsékelt díjért átengedni szives volt.

Nem mulaszthatom el továbbá a tanítói kar nevében köszönet mellett felemlíteni azon készséges is, melylyel a tanügy érdekében növendékeink iránt Nagy Zsigmond bányagyakornok és Nagy Sámuel bányafelügyelő urak, mint vezetőink, visseltettek: ritka szakértelemmel mutogatván, magyarázatván meg "mindent, mi az ugynevezett „új bányában" figyelemre méltó volt.

h.—s.—

— Az Uchátius-ágyuk. az 1877. óta szakadatlanul és rendszeresen áztott kísérletek nagy kaliberű ágyukkal aczélbrouzól, oly eredményekhez vezettek, melyek fegyvertechnikánk különös becsületére válnak s melyek első sorban a belföldi vasiparnak fognak hasznára válni. Mindenekelőtt az a, már az utolsó delegationalis tárgyalások alkalmából érintett tény emelendő ki, hogy az aczel bronz teljesen alkalmasnak találták egy egységes, minden modern vetészetű és technikai követelméseknek megfelelő várágyu-rendszer anyagára. Eddig az aczélbrouz hátultól ágyuknak két neve, az ezekhez tartozó löveg-talpakokkal és lövedékekkel fogadtattott el a várakban és vártelepeken való szolgálatra a 12 centiméteres és a 15 centiméteres cső.

Lövedékekül sokféle kísérletek után néhány gyújtó ürlövedék construáltattott, melyeknél a vas-mag részalagok által záratik körül és kemény-öntött ágyuk ölmagyúrrúkkal. Hogy az olvasó ez ágyuk hatásáról fogalmat szerezzen, példakép megemlítjük, hogy a 10 kilogramm koczkás puska-por töltés a 15 centiméteres keményöntött ágyuknak 2300 légköri legmagyabb légnyomomatál, középzsámítással 479 méter kezdősebességgel köleső-nöz. Az ágyu összes 610 ereje 444.47 méter tonna. A 15 centiméteres aczélbrouzos lövési precisiója még 7000 méternyi távolságban is olyan, hogy a legjobb Krupp-féle aczelágyukkal is összehasonlítható. Sőt a magas gátönylövég-talpuál megengedhető 30%-nyi legnagyobb eleváció alkalmazásánál, gyújtó ürlövedékek 19000 méternyi lőtávval s oly lövedékek, mely a csőnek 40%-nyi elevációt engedne meg, 10,000 méternyi lőtávval is elérhető.

A hedi költségjavaslatban tekintélyes összeg fog számadásba tétetni, hogy vártdzésrágunk elavult anyaga legalább részben és lassankint választassék ki a várak és vártelepek lövegeiből és 12 és 15 centiméteres aczel-bronzágyuk által helyettesíttessenek.

KÜLFÖLD.

Algirből távirják: A Batnába indult csapat-oszloptegnap 600 felkelőre bukkant, kik az oned-toubai szorosát elfoglalva tartózták. A felkelők ágyulövésekkel elűzték és a csapatok azonnal elfoglalják ezen állásukat. A hadoszlop folytatja menetét Medina felé.

Berlinből sugalmazott helyről jelentik, hogy a Sándor császár és Vilmos császár közti találkozás bizonyosnak tekinthető. A találkozás helye nincs még megállapítva, azonban mindkét uralkodó óhajja, hogy összejövetelüknek lehetőleg magán jellege legyen.

Az egyiptomi kérdés azóta, mióta Bismarck hercege beléavatkozott, rendkívül élesedett. — Európa pessimistái Anglia magatartását magyarázhatatlannak tartják. Azt mondják, hogy az angol cabinet akkor, mikor alkalmá lett volna Franciaországgal közreműködve az egyiptomi kérdést rendezni, de azt elmulasztotta, nemcsak Franciaországnak, de saját magának a legnagyobb kárt okozta. Mint hírlík, Bismarck hercege követelni fogja az európai ellenőrködést Egyiptom igazgatása felett, még pedig Muszkaországgal egyetemben, mint vezetője az európai ellenőrködési bizottságnak. Ez alkalommal követelni fogja a suzi csatorna semlegesítését, úgy hogy Anglia ezen át nem hozhat Kelet-Indiából csapatokat. Mások ismét azt tartják, hogy Franciaország fogja követelni az ellenőrködő bizottság feletti elnökösködést. Ezen esetben a suzi csatorna hasonlólag semlegesíttetni fogna.

Újabb botrány a francia képviselőkamrában. Szőnyegen van az oktatási javaslat. Első szónok a javaslat ellen Paul de Cassagnac. Hevesen kikel a javaslat ellen s szenvedélye annyira ragadja, hogy a minisztereket rendszeres rágalmazás- és okmányhamisítással vádolja. — Gambetta elnök rendreutasítja e támadásért, mire a jobboldali polki zsváj támad. — Gambetta a parlamentilem szemelőtt tartására figyelmezteti a jobboldalt. — Cassagnac folytatja beszédét. A miniszter (Ferry), ugymond, epináli beszédjében megsértette a katolikusokat. Ezeknek jogukban áll magukat védeni. Különben a kabinet azzal, hogy Girard államtitkár kebelében türi, nyíltan a katolikusok ellen foglalt állást. — E nyilatkozat zajos jelenetet provokált. Képviselők a jobb- és baloldaltól elhagyják helyeiket s fenyegetik egymást, Gambetta igaztalan csönget; hiába, a rend

megbomlott, a zaj nem csillapul. Ekkor az elnök felteszi kalapját s kifelé indul. Ezzel az ülés tényleg felfüggesztve lett. A képviselők oda hagyják a termet. Az osztályokban tanácskoznak, mint volna a rend a kamrában fenntartható.

Kétórai megszakítás után az ülés újra megnyitott. Gambetta kéri a képviselőket, ne hagyják el helyeiket. Cassagnac, ugymond, ki a kormányt rágalmazza, megrovást érdemel, időleges kizárással. — Cassagnac azt feleli, hogy nem a kormányt, de annak csak egy tagját sértette meg, tehát csak megrovást érdemel, kizárás nélkül.

Gambetta felolvasatja a gyorsírói jegyzőkönyvet. Cassagnac dementálja azt. Gambetta ekkor a jegyző jegyzeteit olvastatja fel, ezek is a kormány és kamrára nézve sértőleg hangzanak. Gambetta a kamra által kívánt döntetni indítványa felett.

Rouher azt mondja, hogy egyedül az elnök döntheti el, mely pontja a házszabálynak lett megsérte; kéri azonban a szőlásszabadság megvédését. Gambetta megengedi Cassagnacnak, hogy még egyszer védje magát. — Cassagnac kész mindent, mit a kamara akar, visszavonni.

Ekkor az egész baloldal az időleges (3 napi) kizárással egybekapcsolt megrovás mellett nyilatkozik. A jobboldal ellene.

Elnök felszólítja Cassagnac-t, hagyja el a termet. Cassagnac felkiált: „Ti együttvéve képezték egy gyalázatos kormányzatot!" Gambetta: Itt már az államügyész teendője kezdődik. Ismételt megszakítás után az ülés feloszlatott.

Lapszemle.

Az „Ellenőrben" Caserátony „pártolni, nem védeni kell az Ipart" czim alatt ír: Abban van e nemzet gyámoltalansága, hogy rendkívül sokat beszél és lármasz mindarról, a mi neki kell — de hogy gyámoltítsa, támogassa, pártolja és így fejlessze s erősítse azt, a mi je van, ha azzal ugyan édeskeveset törődik. Jagajnta és declamálni, busmagyarkodni az igaztástól kereset csiná-ló politikai mesterkedők jelszavai felett, hogy nincs iparunk és nem is lehet önálló vámtérület nélkülük, az perze sokkal könnyebb és olcsóbb hazafiság, mint szemet nyitni a létező ipar meglátására s tenni valamit fennállhatása és virágzhatása végett. Itt, a magyar nyelv. Ez a legértékesebb iparczik-künk. Vajjon becsülésben áll-e mindazok előtt, a kik a földet vallják hazájuknak, vajjon nem hanyagolják-e el létünk ezen sine qua non iparczikkét sokan még azon családokban és körökben is, melyek a magyar társadalom felső osztályát képezik, s már ezen állásuknál fogva is kötele-zetteknek tarthatnák magukat a legjobb példával menni előre? Ezt a nyelvet nem kell meg-teremtini, mert népünk száján él a mióta csak vagyunk, még eza a legsajátabb iparczik-künk sem részesül a kellő pártolásban, sem a társalgás „piacizán", sem az irodalom műhe-lyeinek és műveinek támogatása által. — De menjünk közelebb ahhoz, a mit tulajdonképpen érteni szokás, midőn ipart említünk. Én a leg-tágasabb és legfenségebb értelemben vettem azt, midőn hozzá sorozám nyelvünket is, hogy az ennek irányában tapasztalt botrányok hanyag-ságokból és idegenkedésekből következtetést lehessen vonni a pártolás mérvére olyan iparczik-kekkel szemben, melyek hasonlólag léteznek mint hazai művek, de végre is nincsenek össze-növe a faji élet fentartásával.

A „Magyar Lapok" szerint Gyorsan lob-banó anyagból alkotta a gondviselés a magyar nép szívét. Hamar lángra kap benne a lelkesedés, elég egy pár jó szó, néhány hazafias mondas, hogy érdemeket lásson és ünnepeljen. Egy fiatal mágnás, nagy nevek előkelő társadalmi állása örököse, fél emberöltő, közel negyven évet eltölt a nélkül, hogy észbe jutna, miként osztályának élvein és szórakozásain kívül egyéb is képezheti becs-vágyának s munkásságának célpontját. Aztán fogja magát és elmond poháregységnek közepette, vig asztaltársaságban két felköszöntőt: egyet saját osztályának hibáiról, a másikat iparosaink dolgá-ról. S a két felköszöntésért azonnal megteszik nagy embernek mert nagy urnak és gazdag embernek született, s nem tett semmit, — ennyi volt egész életörténete.

A „Nemzeti Hírlap" szerint a tiszavölgy kérdései ma is, mint évekkel ezelőtt, főleg három csoportba szakadnak: a kataszteri, a pénzügyi és a központosítási kérdésre. Mindhárom kérdésben nagyfontosságú határozatokat hozott a megtartott közgyűlés. Ha kitartással és mérséklettel képesek lesznek foganatosítani óhajaikat: nincs semmi kétség sem az üdvös eredményről. Az ügy komoly előfelte az ő kezükben van letéve. És jó kezekben van ott. Magyarországot legkitünőbb szellemi állottak folyvást és úgy élén. Széche-nyi, Dessewffy Emil szelleméből maradt az Andrássyakra, Lónyayakra, Károlyiakra és Szapáryakra annyi, hogy sokkal kedvezőbb körülmények között a nagy munka előbbreviteléhez gyakorla-tilag hozzájáruljanak.

A „Hon"-ban H. S. ír: „A székesfehérvári kiállítás alkalmából". A székesfehérvári kiállítás és ennek alkalmával földművelésünk, iparunk részeseit elég megérdemelt díszrebbben: de

kevés kritikában. Pedig erre van szükségünk. Szé-pen van Székesfehérváron kiállítva mezőgazdasá-gunk, minden terményben; gyengébben: az állat-tenyésztásban; még gyengébben: a baromfitemyésztésben; leggyengébben a gazdasági iparban és fel-szerelésben.

„Pesti Napló" azt hiszi, hogy a tiszavölgyi társulat közgyűlése s az ezt követő mű-szaki értekezlet lényegesen előbbre fogja vinni mindazon szabályozási, kölcsön- és adóügyeket, melyeknek tisztázása igen fontos a végből, hogy az egész Tiszavölgy további rendezése biztosítva legyen.

A „Független Hírlap" szerint, po-litikai nton iparunkra halálos csapás méretett. Ezt társadalmi uton csak a védegyulek felállítá-sával lehet reperálni. „Nem fogyasztunk osztrák iparczikket!" — ennek kell lenni jelszavunknak, és csak akkor oldhatjuk meg legfontesabb nem-zetgazdasági kérdéseinket úgy, a mint az egész nemzet óhajja. Frázis, nem egyéb, mit a 15-iki congressuson hangoztattak, hogy ma már ver-senyképes iparunk van. A fehérvári kiállítás ar-ról győz meg bennünket, hogy [magyar-ipar nem létezik, legalább oly mértékben, mint azt híresz-telik, nem. Ezen segíteni csak védegyulek felállítá-sával lehet. A 15-iki értekezlet pedig szappan-buborék, gyermekiek, ostobák gyönyörködésére. Komolyságot hiába keresünk abban. De ti urak, kik ily szerepre vállalkoztatok, ne felejtsetek el, hogy előttetek járunk, s kötelességünknek ismer-jük felvilágosítani azokat, kik elő mint hamis próféták furakodtak.

Veres-kereszt-nőegylet Marosvásárhelyt.

Ő Felsége Erzsébet Királyné fő védnöksége alatt álló országos segélyző-nőegylet — mely a genfi veres-kereszt mintájára van szervezve — folyó hó 11-én Marosvásárhelyt a megye házánál Béli Gergely főispán egybehívása és buzgó el-nökle mellett alakuló gyűlést tartott, melyen mintegy harmincz nő és tíz férfi jelent meg; főispán — elnök az egylet czélját, mely főként a haboru veszedelmeinek enyhítése, de béke idején hadi rokkantak és családjaik segélyezése és köz-szerenőstlenségeknél segítő részélett — alaposan fejtegetvén, kitétte az aláírási ívetek, melyeken egy a 20 frtos alapítók, mint a 10 és 6 frtos rendes tagságra csaknem 40-en írták alá magu-kat a jelen voltak, azután kimondatott, hogy a marosvásárhelyi fiók-egylet és a marostordamegyei választmány együttesen működjek, azaz egy egé-szet képezzen; a szárszágienek meglepő szives rész-vétet tanusítottak, a polgármester vezérlete alatt 3 buzgó honleány fáradsván le az értekezletre. (Éljének! Szerk.)

Főispán elnökle alatt megválasztott a vá-lasztmány, melynek tagjai lettek: B. Apor Ká-rolyné, B. Rothenthal Henrikné, Horváth Samuné, Filep Albertné, Béli Gergelyné, Illyés Károlyné, Ugron Székely Borbála, Baruch Gyulané, Molnár Miklósné, Szentiványi Kálmáné, B. Konradseim Oszkárné és özv. Wagner Dánielné; a férfiak kö-zül: Ajtai Mihály, Bihari Sándor, dr. Csiki Jó-zsef, Deák Lajos és Kovács Ferenc; ezzel főis-pán befejezte elnöklését, melyben tanusított buz-gó fáradozásáért a közgyűlés köszönetét fejez-te ki.

A választmány elnöké Béli Gergelyné Nemes Rozáli grófnő, jegyzővé Deák Lajost, pénz-tárnokká Bihari Sándort választá és miután je-lenleg kellő számú aláírási ívek és alapszabályok rendelkezésre nem állanak, azoknak beszerzéséig további üles tartását szükségének nem látván, elnököl éljenzése közt azon örömrzettel és re-ménnyel oszlott szét, hogy e nemes irányu tár-sulat jó kezdettel indulván, virágzó eredményeket fog létesíteni, ha nem is haboru okozta nyome-rok, (melyektől isten óvjon!) hanem egyéb ki-kerülhetlen csapások által sújtott embertársainkon. („M—k.")

Az árvíz ügyében összehívott értekezlet.

— Junius 17. —

Károlyi Sándor gr. elnök kevéssel 10 óra után megnyitván az ülést, azt a tegnapi ülés fo-lyamára, mely különösen az 5. és 6. kérdés te-kintetében nem teljes és nem minden irányban kielégítő eredményt nyújtott, különösen a Maros és Körösre nézve. E tekintelben szükségesnek tartja, hogy a kir. mérnökök a maguk részéről nyilat-kozzanak. Ez a kérdések elintézése után fog meg-történni. Ezután az értekezlet áttér a 7-ik kérdésre mely a következő:

7. Mely átvágások vannak teljesen kiképződve, melyek vannak jelenleg sikeres képződésben s melyek azok, a melyek nem életképesek? Minő vyltozást idéztek elő az átvágások a folyók eredeti ésszi viszonyaiban és folyási sebes-ségben a különböző folyamszakaszokban?

Felolvasatván a társulatok részéről a központi bizottsághoz érkezett kinyomatott jelentés, előter-jesztetik a Rába szab. társulat jelentése, mely rész-letes adatokat szolgáltat e kérdésre.

A temes-béga szab. társulat előadja, hogy a töltések 1840-ben ásaták, a megye által, 1863-ban továbbították. A töltések nagy változásokat idéztek elő, de a tüzetes észleletekkel a társulat nem szolgálhat. A felső-bodrogi szab. társu-lat jelenti, hogy Terebsnél vízduzzadások mutatkoznak. A folyó keskeny s mégre iszapolt. Ennek

oka az, hogy a Latorca a Felső Bodrogot fen-tartja és nagymérvű eliszapolás áll be. Csak erős gátak építésétől és a bodrogi átmetszések keresz-tülvitelétől vár sikert.

Csának: Felvilágosítást kér az iránt, vajjon az 1868. után készült átmetszések mikor fognak kiképeztetni?

Boros kir. tanácsos: Azt hiszi, hogy ak-kor fog megtörténni, ha a taskony-dunai át-metszések meglesznek.

Katona: A torontáli átmetszésekre nézve jelenti, hogy azok kevésbé képződtek még ki.

A Mindszent-bökönyi társulat a Kö-rösökről tesz jelentést. E jelentésből kiderül, hogy a három Körös egyikénél sem lépződtek ki az át-vágások,

Bodoki: Azon nézetét fejezi ki, hogy a Körös-átvágások lassan ugyan, de folytonosan ja-víttatnak és kotortainak, a mint a vízállás en-gedi.

Gerometa: Czélaserének tartaná, ha a Kö-rösökre nézve kellő adatok szereztetnének be, mert e társulatok itt képviselve nincsenek.

Szögyényi: Szintén az átmetszések ki-képződésének elmaradását jeleuli.

Ezzel a kérdés fölött a tanácskozás befeje-zett. Elnök kijelenti, hogy a Körösökre nézve hiányzó tüzetes adatok beszerzése iránt intézked-ni fog.

A 8-ik kérdés így szól: Minő méretekkel, mily eljárás mellett épít-tettek fel a védőtöltések? Nem kellene-e a méreteket módosítani s ezental a töltésünknek kivitelé-nél illetőleg a földtömeg-felhalmozásnál más eljá-rást követni, mint eddig?

Erre a Rába-szabályozási társulat véleménye a következő:

A töltések általában 4 m. koronaszélesség-gel 1: 2 oldalajtókkal foganatosítvák, — ered-etileg e lejtők 1: 3 voltak tervezve, de az 50 és években kormányzások határozat folytán 1: 2-hez szálították; — a hollandi töltések méltó után-zása, de tapasztalat szerint is az oldalajtóknak 1: 3, gyakori szeleknek kitétt töltérszéken 1: 4-hez, sőt homokos talajuknál 1: 6-ig, — a ko-ronaszélességnek pedig 5 méter kiegészítése szük-séges, még az esetben is, ha a töltések a leg-utolsó nagy víz fölött egy méternél magasabbak lennének. — pedig ezenfelül a 2, 3 méternél ma-gasabb töltések megfelelő paktát nyerjenek.

A földtömeg szerzésénél figyelmezendő len-ne, hogy az anyag nem a töltések melletti göd-rökből, hanem hol azt csak a távolság megenge-di, habár kissé nagyobb költséggel, de a foly-meder meredek partjainak 1: 4 való lenyesésé-vel véssessék, mert ez által nem csak nagyobb emésztési szelvény nyeretik, hanem a folyam med-er irányának állandósítását előmozdítva, a part-szagatások nagy részben megszüntetnének.

Különben az emelt töltések mai helyzeté-nek, méreteinek szabatos felvétele a készitendő fötér egyes részleteibe való beillesztésükért min-denestre szükséges, — és eak is a fötér rész-letezésénél lehet majd a töltések kivitelére alkalmazandó egyes különleges eljárások iránt a ja-vaslatot előterjeszteni.

A temes-béga i társulat csak a Temes-Bégára vonatkozólag közöl adatokat. A korona-szé-lesség 9 láb, az oldalajtók 1: 3 és 1: 1. Tíz láb felett padkák vannak alkalmazva. Az árvizek bebizonyították, hogy a töltések emelésének szük-sége fennforog. A bodrogi szab. társulat jelen-tésében előadja, hogy ott a töltések oldalajtói 1: 3 és 1: 2 arányban állanak, a korona-szélesség 4 méter. Az ártár felől gödör alka-lmaztatik.

Dr. Darányi: Egyforma magasság meg-állapítását tartaná szükségesnek.

Katona: A Kis-Zombor és Kanizsa köz-ti töltések ismerteti. A korona átlag 4 méter szélességű, a lejtők 1: 3 és 1: 2; 3 méternyi padkák. Az átszivárgó vizek a padkákat ren-desen elroutják. Kiemeli, hogy a birtokosság a felügyeletet most megosztja. A 4 métert elég-gesnek tartja. A padkák okvetlenül szükségesek.

Tripolszky megjegyzi, hogy a töltések a bási szab. társulatoknál 5 lábnyira emelkednek a víz fölött. Az arányok 1: 2 1/2 és 1: 3. A töltések 5 öl távolságra vannak alkalmazva. Aján-latosnak tartja a koosi töltéseszt.

A felső-szabolcsi társulat részéről meg-jegyeztetik, hogy a víz az ottani töltéseken több ízben túlemelkedett. A korona 2 m és 7 láb; alatt 2 ölcs padkával. A töltések általában elég erő-sek, de azokat emelni kell. Az alsó részen óhaj-tandónak tart 3 öl koronaszélességen alul 5 lábát és 3 öl padkát. A padkák alkalmazását nagyon fontosnak tartja, mert azt egyuttal közlekedési utnak használják.

Csának előadja, hogy a borsodi töltések csak 9 láb koronával és 1: 2 lejtővel bírnak, helylyel közel 1: 2, belől 1: 1 1/2. A töltések ott, hol 10 láb magas padkát kaptak, igen jók-mán bizonyultak be, de a töltések kivitele általá-ban igen silány.

Pécs: A töltéseket 1 méter magasságúnak mondja, a Temesnél 6 méter koronával, és ezek legnagyobb vízzel dacoltak.

Ezzel a 8. kérdés vitatását befejezték.

Irodalom és művészet.

— A budapesti nemzeti színház-nak érdekes vendége volt tegnapielőtt, — D'A n-geri Anna k. assz. lépett fel „Valentine" sze-repében. D'Angeri k. assz. ama milanoi prima-donna, kinek nálunk Massenet operája első elő-adásánál Nagyné asszonyt kellett volna pótolnia. Azóta Bécsben az udvari operán vendégszerepelt — tetszés mellett. — A vendég-művész nő a kö-zönséget első felléptével teljesen meghódította.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jun. 18.

— Az új vasúti menetrend követke-zésében olvasóink iránti tekintetből új rendet hoztunk be lapunk megjelené-sében. Jövőre a „Kelet" a megjelenés viselt nap reggelén jelenik meg. Ed-dig délután négy-öt óra között nyoma-ttván ki, a Brassó felé éjj egy óra-kormenő vonatra 9 órát, a M.-Vásár-hely felé pedig másnap tíz órakor menő vonatra 18 órát várt kinyomati-va s csak a harmadik nap reggelén volt olvasható, mikormár megszűnt ujság lenni. Jövőre a mint a „Kelet" kikerült a sajtó alól, rögtön el is in-dul Erdély minden részébe a reg-geli vonattal, sőt Kolozsvárt s azon helyeken, a hová a vonat egyszer jár napjában, részint megelőzőleg viszi mindazt, a mit az ugyanakkor érkező budapesti lapok maguk-ban foglalnak. A fővárosban meg-jelenő reggeli lapok ugyanis éjjel 12 óra után érkeznek Kolozsvárra s kö-zülők azok, a melyek csupán egy vonattal közlekedő vidékekre czi-mezvék, bevárják a reggel induló vonatot, szerkesztőségünk azonban már éjjelkor kézhez kapván a buda-pesti lapokat, ezeknek összes leg-ujabb közleményeit, s az ezután rendszeresítendő „Lapszemle" czim alatt összes vezércikkjeinek ki-vonatát helyi előfizetőknek a reggeli mellé viszi meg, még mi-előtt a budapesti lapok a postán ki-adattak volna; az egy vonattal köz-lekedő vidékek pedig a budapesti lapokkal egyidejűleg a „Kelet"-ben az össze fővárosi lapok kivonatát és egy erdélyi lapot vesznek egyszerre. A külföldi táviratok pedig a főváros-ba éjjel érkezvén, azok is rögtön megküldetnek lapunknak s így elő-fizetők reggel veendik, a mit eddig délután adtunk. A reggeli megje-le-nés nagy előnynyelfog tehát birni ol-vasóinkra nézve, de súlyos áldoza-tokkal szerkesztőségünkre s öszin-tén szólva csak úgy tarthatjuk fenn a nehéz és költséges éjszi munkának ezen rendszerét, ha áldozatainkhoz képest a közönség részéről növekedő pártfogást tapasztalhatunk.

— A n-szebeni postaigazgatóság-hoz egy szives kérésünk van. A május 15-ike előtt fén-álló menetreadhez alkalmazkodva, a tek. igazga-tóság aként intézkedett, hogy a kolozsvár-besz-tercei postajárt a Kolozsvárra érkező gyorsabb személy-vonatról vette föl a küldeményeket Besz-terce felé. Az új menetrend szerint azonban az eddigi egyesvonat személyvonattá és a személy-vonat vegyessé lett más menetrenddel. A besz-tercei postakézkedés azonban mégis a réginek maradt. E rend azonban lapunknak igen nagy kárt okoz, mivel a „Kelet" reggel jelenvén meg s a besztercei posta ugyancsak reggel, de lapunk megjelenését megelőzőleg néhány órával in-dulván el, a „Kelet" másnap reggel négy-öt órá-ig hever Kolozsvárt, míg Beszterce felé utnak indu-lhat. Szívesen kérjünk tehát a t. igazgatóságot, méltó-zassék úgy intézkedni, hogy a menetrend megvál-tozván, a besztercei postajárt is változzék meg s a mint korábban, úgy most is a Kolozsvárra érkező gyorsabb személyvonatról vegye fel a küldeményeket s nem éjszaka 4—5 órakor in-duljon el. Nagyobb könnyűbbségére volna ez a postaszemlélyzetnek és a közönségnek is, a melyek mind megszabadulnának az éjjeli alkalmatlanság-tól, lapunkat pedig nagy hálaa kötelezn.

— A városi várn- és borjövédéki hivata-lok egyesítette és szervezésére vonatkozó javasla-tok levétettek a holnapi képviselői közgyűlés na-pirendjéről; a pénzügyi szakosztály ugyanis, teg-napi ülésében tárgyalás alá vette ugyan a szám-vevőszék és tanács elaboratumait, de miután ilyes terjedelmes javaslatokat egy nagyobb bizottság czélszerűen nem tehet részletes discussió tárgyá-vá: ez okból Ákonce János, Dávid Antal és Gá-mán Zsigmond, továbbá a javaslatok szerzőiből: Olasz Károly tanácsos és Gothárd József szá-m-vevő urakból álló szűkebb bizottságot küldött ki, hogy a már meglevő javaslatokat ha lehet egyez-tesse össze, hogy a közgyűlés előbe annak ide-jében egy, a pénzügyi szakosztály által még felül-vizsgálandó szervezett elaboratumot lehessen ter-jesztetni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

(218-5) (297-300)
Elsinger M. J.
 Bécs, Neubau 2.
 Zollerergasse,
 NEUBAU-ZOLLERGASSE 2.
WASSERDICHTER
 ZELSTOPPE
 REGENMANTEL
 DECKTÜCHER
 Wieherberg-Landgut-Fabrikniederlage
ELSINGER & SÖHNE WIEN.
 esőköpeny, kocsitakarók, ágypótlók, sátrakelmék

Sz. 6345. — 1879.

(218)

(1—1)

Árlejtési hirdetés.

Közírá tétetik, hogy a K.-Szentkirály községében levő megyei híd kijavítása **f. évi június-hó 27-kén d. e. 10 órakor**, a megyeháznál tartandó szóbeli árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási ár 625 frt 48 kr.

A részletes feltételek és műszaki iratok az árlejtés napjáig a hivatalos órák alatt, a megyei aljegyzői irodában megtekinthetők.

Árlejtési szándékozók 10 % bántépénzt kötelesek előre letenni.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1879. évi június-hó 15-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

Sz. 6503. — 1879.

(219)

(1—1)

Árlejtési hirdetés.

Közírá tétetik, hogy a Csucsá-Börvényi pataknál levő híd kijavítása **f. évi június-hó 27-kén d. e. 10 órakor**, a megyeháznál tartandó nyilvános szóbeli árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási ár 539 frt 66 kr.

Árlejtési szándékozók a kikiáltási ár 10 %-át köteles bántépénzzel letenni előre, az árlejtést vezető tisztviselő kezéhez.

Az árlejtési feltételek és műszaki iratok, a hivatalos órák alatt az aljegyzői irodában, az árlejtés napjáig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1879. június 15-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

(217)

Ernök

(1—2)

kerestetik egy biztosítási iroda számára. Kereskedelmi képzettség, vagy a németnyelv bírása kívánatos, de nem nélkülözhetlen kellék. Írásbeli ajánlatok

BOÉR SÁNDOR,

Kolozsvárt, bel-monostorutca sarkán levő biztosítási irodájába intézendők, hol **mozgó ügynökök** is találhatnak alkalmazást.

Az egészséges vér hiánya az emberiség sok bajának és betegségének az oka, mint pl. sápadt kinézés, érvágyhiány, emésztésgyengeség, görvölty sat.

Cservinka M. stomai gyógyszerész

(216)

vastartalmú

(1—10)

Pezsgőporai

minden tulajdonosnak, melyek a vér (az élet és anyagát) megjavítják és megújítják; egyszerűen pedig a hő évszakban kellemes üdítőszerül használnak.

Külsőnösen vérbírány, sápkór, fehérfolyás, a havi tisztulás fennakadása, tehetetlenség, magtalanság, gyomorav, főfájás, idegbaj ellen használva, kitűnő segítséget nyújtanak. Már sok orvos legjobb sikerrel alkalmazta, nem tartalmaznak ártalmas alkatrészeket, tehát egészen egészséges egyéneknek is legjobban ajánlhatók a vér üdítésére, s az egészség fenntartására. Mint tavaszi és nyári gyógyszer, tökéletesen pótolnak minden természetes vas- és acél vizet.

Kivonat egy orvosi írából:

Tóth-Magyar. május 18. 1879.

Önnök vastartalmú pezsgőporai, melyeket betegaimnél sokszorosan alkalmaztam, mindent, a hol vastartalmú készítmények voltak szükségesek, kellemes, üdítő és hatályos szerül bizonyultak be. A betegnek szívesen élvezik e porokat, s én önnök vastartalmú pezsgőporait sze renese összeállításá miatt őszinte szerencse kíváncsiságot nyilatkoztam.

Kitűnő tisztáltozó alázatos szolgálja

dr. STERN, uradalmi orvos.

Minden dobozban van 18 pár s ára 1 frt o. é.

Raktár Kolozsvárt: **Székely Miklós** gyógyszerész. Szabadkán: Jód J, gyógyszerész. Budapesten: Török J, Zárkában: Mithach S, gyógyszerész uraknál, valamint az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszerésztárában is kapható.

Fő-szállítótelep CSERVINKA M. gyógyszerésznél Stomán (Pozsonymegye).

Megjelent és Kolozsvárt
STEIN JÁNOS
 könyv- és zeneműkereskedésében
 kapható:

A magyar gyógyszerkönyv kommentárja.
GYÓGYSZERTANI KÉZIKÖNYV.

Irta BALOGH KÁLMÁN orvostudor és tanár.

Számos fametszetű ábrával.

Két vastag kötet ára 12 frt.
 Angolvászonkötésben 13 forint.

Műszaki mechanika.

Irta Dr. RITTER ÁGOST. Fordította MAURER MÓR 750 fametszettel.

Ára 10 forint.

Részvét — könyvek, különféle temetési alkalmakra.

Irta OLASZ LAJOS. Két füzet ára 2 frt.

A föld és népei

föld- és népismeinek kézikönyv.

HELLWALD FRIGYES és egyéb írók nyomán kidolgozta

Dr. TOLDY LÁSZLÓ.

Ez irodalmunkban páratlanul álló ilyen tárgyú, s egyaránt jeles és díszes mű, mely részint melléklet gyanánt adott, részint a szöveg közé nyomott képekkel, tehát gazdagon illusztrálva jelenik meg, **három — körül-belül 45 — 50 füzetből álló — kötetben fog kiadatni.**

Egy füzet ára 30 kr.

Megrendelések egyenesen Stein János könyv- és zeneműkereskedésébe Kolozsvárra intézendők.

Exy füzet ára 30 kr.
MAGYAR LEXIKON.
 MEGJELEN FÜZETEK BEN.
 Egy—egy kötet 10 füzetből áll.
 Eddig már 29 füzet jelent meg és folyvást kapható csupán
STEIN JÁNOS
 könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.
 Füzet ára 30 kr.
 Készletben 35 kr.

Megjelent és Kolozsvárt
STEIN JÁNOS
 könyv- és zeneműkereskedésében kapható:
A női- és gyermekruhák szabásrajzának és készítésének könnyen megérthető tankönyve.

Irta s két címképpel és 40 szabásrajzi ábrával ellátta Maier Paulina, a reutlingeni női munka iskolatanítónője, fordította KOZMA JÓZSEFNÉ.

Ára 3 frt 60 kr.

Szakadatlanul halad az idő s vele az igények is fokozodnak, melyeket a társadalom minden egyes tagja iránt támaszt. A többiek közt megköveteli a nővilágtól is hogy mindent a mi lényére vonatkozik, s a mi testi és szellemi képességétől kitelik megértsen és elsajátítson, minek azonban nem szentelhet éveket hanem a követelményeknek a lehető legrövidebb idő alatt kell eleget tennie. Nem kis fontosságú tehát, ha neki a szükségesek elsajátítására minél könnyebb tanmód állapíttatik meg.

Egy dologban ez szerzőnknek is sikerült, s ez a női- és gyermekruhák mérték vévésének és rajzolásának gyakorlati tanmódja, melyet évek hosszú során át szerzett tapasztalatai nyomán állított össze, s mely tapintatos összeállításánál fogva tökéletesen hivatva van céljának megfelelni.

Sok előnye is van annak ha ruháinkat magunk tudjuk készíteni. Ha jó módunk vagy gazdagok vagyunk e munka kellemes szórakozást nyújt, fejlesztli izlésünket s az otthon kedvelteti meg, s ha körülményeink szerényebbek szép összeget gazdálkodhatunk meg általa, mi nem egy családnak könnyíti sorsát.

Mostani ruházatkodási módor oly tökéletességet ért el, hogy öt-tözeinket behatóbb tanulmány nélkül nem is készíthetjük magunk, azért tűzte ki szerző feladatául, tanítványainak minden szabási minta különös szemléltetése mellett a ruhák készítése módjának legrészletesebb magyarázatát is adni. E könyv két fejezetre oszlik. Az első a mérték vévét, s a szabási minták rajzolását foglalja magában, ezek szemléltető ábráival együtt, a másik a különböző ruhadarabokhoz szükséges szövetszámítások jegyzékét, s a ruhadarabok készítésére szolgáló útmutatást.

Hadd szolgáljon a t. nővilágnak a női képzés ezen oly fontos ágában, akár hivatása körében, akár magánhasználatban minél több előnyére

Stein János
 könyvkereskedése Kolozsvárt.

A művészet kedvelőinek!

Nem mindenki van azon kellemes helyzetben képcsarnokokat és muzeumokat, a művészet ama gyűlhelyeit látogathatni, a melyek végre is csak nagyobb városok előjogai maradnak, s nem mindenki szemlélhetni a művészetnek országokszerte elszórt remekait, így számos körre nézve a szép-érzés élesítése és kielégítése még mindig nem örömet nélkülözött élvezet marad. E szempontokból kiindulva s művészekről és műbarátokról többször és ujjolag is ösztönözve jelenik meg az időszaki vállalat

„Meisterwerke der Holzschneidekunst“

a fametszés-művészet remekait az építészeti, szobrászati és festészeti köréből tartalmazván, melyről elmondhatni hogy a műhajlamu közönség tetszését méltán megérdemli. A családi élet és a visszavonulásban töltött szabad idő némely perceire nézve ilyen mű nagyon kedves, a legkülönbözőbb tárgyak bőségével és technikailag tökéletes vissza adásával művészi másolatban mutatván be ama eredetieket, s a mellett legjobb művészeink némely önálló művével is kedveskedik — úgy szólva **muzeum kiesinyben**

állandó műkiállítás

a meghitt családi asztalon.

Az album rendezésénél mindenek előtt a szemlélő van szem előtt tartva; azoknak a kinek valamely kép és ennek szerzője közelebbről érdekel, minden füzet képeihez adott rövid szöveg fog oktatást és mulattatást nyújtani, míg a 12 füzetet minden év végén tartalomjegyzék foglalja egybe és azoknak, a kik a művet mint egészet óhajtják megőrizni bekötési tábla áll rendelkezésükre. Hol a művészet honos, jelen vállalat pártolók és barátokat nyerend. —

Minden hóban 8 képdallal és magyarázó szöveggel egy—egy füzet jelenik meg, **ára csak 60 kr.**

s kaphatni Kolozsvárt

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében.

Ugyanott kapható

Bécs város ünnepi menete

(Festzug)

vázolta MAKART JÁNOS

kis kiadás 28 lapon 30 kr.

nagyobb kiadás 56 lapon 80 kr.

! Színezett kiadás e napokban érkezik!

Vizsgálatok alkalmával kiosztatni szokott

JUTALOMKÖNYVEK

u. m. ifjúsági iratok, képes könyvek, ima-könyvek, diszkiadások, atlaszok, földgolyók sat.

legnagyobb választékban és előnyös feltételek mellett kaphatók

Kolozsvárt **Stein János** könyv- és zeneműkereskedésében.

Jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.

Kufsteini hydraulikus mészh 100 kiló 4 frt.

egész hordó vételnél készfizeset mellett.

DIETRICH SÁMUEL

vas- és fűszer üzletében

Kolozsvárt.

(136)

(29—*)

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt

(35)

Mátyás királyutca 4 sz.

(23—*)

Ajánlja jól berendezett **raktárát**, mely a következőkből áll u. m. mindennemű **szemüveg**-ből, **acél**-, **kautsuh**-, **béka**-, **teknő**-, **aluminium**-, **ezüst** és **arany**ba foglalva. **Zwike**-, **rek**-ből, úgy mint **patentzwiker** és **szemüveg**-ből. — **Színházi látosövek**, **táv**- és **gorcsövek**. Mindennemű **hőmérők**, **hi-gany** és **fém-légsulymérők** (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint vannak összeállítva és kolozsvári állás szerint szabályozva. Továbbá mindenféle célú házi távirók.

Vége mindennemű orvosi **készülékek** és **eszközök**, valamint a különféle betegségeknek megküzdésére szolgáló **eszközök** és **tárgyak**, úgy mint Lister-féle kötési **csikkek** is kaphatók. Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.

A magas aristocrácia és t. oz. közönségnek ajánlom 1850. évben alapított

butor és díszítőművészeti telephelyemet.

(211)

Bécs és Páris

(3—6)

elsőrangú gyáraival összeköttetésben lévén, mindig azon kellemes helyzetben vagyok, tökéletes butorzatot

a legolcsóbb áron és legújabb minta szerint idom- és izlésteljesen előállítani.

Rajzok és fényképekkel kívánatra ingyen szolgálók.

Budapestben: **Frensz József** t. sz. BAMBURGER FRIGYES, kárpitos és díszítő.

Iskola Alapítvány Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca